

in podela. Ta sok se na vse kraje in po vsih delih drevesa okrog plazi.

Po cevkah pa bi se ne mogel kviško vzdigovati, ko bi zgoraj odperte ne bile. Po teh znojnicah ali potnih luknjicah rastlin spuhé vodni deli soka čedalje bolj; oljnati, žvepleni in zemeljni delci pa se med seboj združijo in raztezajo rastlino na vse kraje, tako da čedalje večja prihaja. Drevo pa vsahne, ko krogotek in dotok soka popolnoma neha, ali ko se notranja vravnava drevesa — bodi si po preojstrem mrazu in zmerzlini, po starosti ali po kakošnem unanem poškodovanju vniči.

Al je mogoče, da zamoremo pri pogledu drevja spomladi in poleti še tako neobčutljivi biti, kakor smo bili prej? Al se nam more sprememba, ki se neprenehoma z njim godi, še malenkost zdeti? Ali ni tudi vse to delo modrega Gospodarja nebes in zemlje, ki nam v vsaki stvari oznanuje velikost svojo!

Ljubezen do maternega jezika.

Odlomek iz rokopisa J. G. Vèrdelskega: „Kratek razgovor o slavjanskem narodu“.

Važna in hvalevredna lastnost Slavjanov je njih velika in goreča ljubezen do svojega narodnega jezika. To je zapaziti povsod med njimi tudi dan današnji. Vidi se sicer, da tu in tam se nekteri sramujejo svoj materni jezik govoriti; al to so le redki posamci, ki nikakor ne morejo gori rečenega na laž postaviti. Taki izjemki se verh tega najdejo le v mestih, kjer se govori manj slavjanski kot kakošen drug jezik, in kjer se uni navadno meša in kazi s tim tako, da sčasom postaja nerazumljiv.

Ozrimo se in poglejmo o ravno omenjenem obziru v Šplito in v Dubrovnik.

Prebivavcem bližnjih štirih predmestij (varošov), ktere skorej tikoma obdajajo Šplit, je tako malo mar za talijanski jezik, ki ga govori večina meščanov, da se ga nikol ne naučijo, in da, če se k njim pride in se jih kaj po talijanski vpraša, odgovoré, da ne razumejo „latinski“, in da naj se jim zatorej govori „naški“ (to je, njih jezik, serbsko-ilirski).

Dubrovčani govore dva jezika popolnoma dobro: serbsko-ilirski in talijanski (lepoglasni današnji rimski). V razgovorih med sabo in z družimi Slavjani, kakor tudi v svojih pismih, ktere pošiljajo na svoje sorojake, se poslužujejo vsi, s plemenito gospôdo vred, le serbsko-ilirskega (narodnega) jezika, in celò z nekim štimanjem in skorej z neko ljubosumnostjo, — kar se pa gospôdi družih dalmatinskih mest, postavim: v v Šplitu, v Šibeniku, v Zadru itd. čudno, ali clo gerdo, neumno in zasmešljivo zdeva. Talijanski ne govore z družimi ko le s tujici, če ne znajo njih narodnega jezika, ali, če ne govore, kakor oni pravijo, naški. — Učilni jezik na c. k. dobrovaški gimnazii je serbsko-ilirski, kakor je bil že od nekdej.

Kako da so pa Dalmatinci zaljubljeni v svoj narodni jezik, vidilo se bo, na primer, tudi iz sledeče dogodbe, popolnoma resnične.

Eno nedeljo leta 1851 popoldne so se v neki pivnici šplitskega predmestja tako imenovanega „velikega varoša“ fantje silno sperli, tako, da bi se bilo razpertje lahko strašno končalo. O tem hipu prideta v gostivnico dva žandarja, kterih eden, čeravno tujec, je dobro in čisto govoril serbsko-ilirski jezik (je bil več let v Dubrovniku). Dalmatinci so spervi v obče mislili, da med žandarji ni nobenega, ki bi znal njih jezik, in da so vsi Nemci ali Talijani. Kadar je omenjeni žandar z gromečim glasom in ostro kot pravi Dalmatinec na fantine zarežal v njih jeziku, so ostermeli vsi kakor začarani, in neutegoma pozabivši razpor, so ga bistro gle-

dali. „Dakle jesi li i ti naš? — Siedite obadva i pite čašu vina ovdé z nami!“ so s prijaznim smehljajem rekli. — Tako je jenjal hudi prepir, ne zavolj pričijočnosti dveh žandarjev, ampak po čudodelni oblasti domačega jezika, kteri zaslišan iz ust enega žandarja je nanagloma zbudil prijetni čutlej v narodoljubnih Dalmatincih!

Ozir po svetu.

Carevič Konstantin.

Konstantina Nikolajeviča, družega sina cara rusovskega, kteri je zdaj višji poveljnik rusovskih vojnih bark na izhodnem morju, neki Francoz, ki je delj časa na Rusovskem živel, takole popisuje:

Carevič Konstantin še prav mlad (rojen je bil 9. sept. 1827), je ostrega obraza, šipkega pa krepkega telesa. V celem životu njegovem se razodeva tatarska kri. Vsega družega duha je kakor njegov stareji brat, pervorojeni Aleksander, kteri je po značaju svojem bolj Nemec kakor Rus. Pravijo, da je očetu, caru Nikolaju, Konstantin veliko bolj pri sercu. On je zlo častiželjen, in tista postava, po kteri ima pervorojenec cara naslednik biti, mu je nek zlo zoperna. „Postava pervorojenstva je nespametna“, so ga slišali večkrat (?) reči. „Ne stareji, ampak vrednejši naj se vsede na tron“. Drugi pa spet pravijo, da je zadovoljen, ako dobita brata vsaki pol dežel. Ko je enkrat slonil nad zemljovidom rusovskega carstva in je potegoval s svinčnikom meje semtertje, ga je nek prijatelj vprašal: kaj da dela? Odgovoril je: „določujem delež svojemu bratu in pa sebi“. Se vé da jutrovo (iztočno) stran Rusovskega za-se ohranjuje. Njegovo ime Konstantin se mu zdeva veliko veliko pomenljivo, in v svojih častiželjnih sanjah Konstantinopel (Carigrad) in turško carstvo že prištevava rusovskemu carstvu. Že od nekdej mu je natančno poznanje Turčije naj bolj pri sercu bilo, in pridno se je vsega, kar koli zadeva te dežele, učil. Leta 1850 je prišel pred Helsingfor s svojim brodovjem. Komu nek je dovolil, da ga je smel prvi na barki obiskati? Al mestnemu poglavarju ali vojnemu zapovedniku? Ne! — učenik jutrovnih (iztočnih) jezikov je smel prvi se mu pokloniti. In ta je potem pripovedodal, da carevič Konstantin zna turški jezik popolnoma, da pozna vse, tudi malo znane turške rokopise, in da nikdar se ne bo ne kaj zmotil v jezikoslovnih, ne v političnih, ne v dnarstvenih rečeh, ki zadevajo sedanost ali prihodnost carstva Mahomedovega. Zato je tudi ljubljene staro-rusovske stranke. Še čisto mlad, je bil že za admirala vsega rusovskega brodovja izvoljen; vendar je še le proti koncu leta 1852 prevzel oskerbništvo deržavnega pomorstva. Pravijo, da pod njegovim vodstvom se je marsikaj popravilo v tem.

Slovanski popotnik.

* Na Dunaji je ravno prišel na svetlo drugi natis prof. dr. Miklosičevih bukev: „Formenlehre der alt-slovenischen Sprache pri c. k. dvornem bukvoteržcu Vilhelmu Braumüller-ju iz tiskarnice Leopolda Sommerove. Delo je močno pomnoženo, prenarejeno, in vsako pravilo z mnogimi izgledi razjasnjeno. Sploh je vse tako izverstno, kakor se le od tako na tanko učenega moža, kakor je gosp. dr. Miklosič pričakovati more. Že samo ime slavnega slavista storí nepotrebno vse priporočevanje teh bukev, ki so v VIII. 179 strani debele.

* Družtvo sv. Mohora opominja, da se bo 2. del „djanja svetnikov“, ki je že tudi vezan, le tistim družtvenikom letos pošiljal, ki so svojo dolžnost za leto